

Processkrift O

Til

Østre Landsret, 24. afd.

I sagsnr. B-3448-14:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____
14. _____
15. _____
16. _____
17. _____
18. _____
19. _____
20. _____
21. _____
22. _____
23. _____

(advokat Christian Harlang)

mod

Forsvarsministeriet

(advokat Peter Biering)

Sagsøgernes processkrift 17 giver anledning til følgende bemærkninger:

1. SAGSØGERNES EDITIONSBEGÆRING NR. 19

Sagsøgerne anfører i processkrift 17, side 5, første afsnit, at sagsøgte i processkrift N har undladt at besvare opfordring (29), og at det på den baggrund må lægges til grund, at sagsøgte er i besiddelse af de britiske militære dokumenter fremlagt som sagens bilag CÆ-DA i versioner uden undtagne oplysninger.

Sagsøgte har imidlertid forholdt sig til opfordringen, jf. processkrift N, side 5. Som fremgår deraf, har det britiske forsvarsministerium tilkendegivet ved e-mails af 16. april 2016 (bilag CZ) og 29. marts 2017 (bilag DT), at de undtagne oplysninger ikke vil blive udleveret.

Råderetten til dokumenterne tilkommer det britiske forsvarsministerium, jf. også § 8 i cirkulære af 17. december 2014 om sikkerhedsbeskyttelse af informationer af fælles interesse for landene i NATO eller EU, andre klassificerede informationer samt informationer af sikkerhedsmæssig beskyttelsesinteresse i øvrigt:

"Modtageren af klassificerede informationer må ikke

- 1) Nedklassificere eller afklassificere informationerne uden udstederens forudgående skriftlige samtykke,*
- 2) Anvende informationerne til andre formål end dem, der eventuelt er fastsat af udstederen....."*

Dertil kommer, at der sagsøgte bekendt ikke findes retsmidler i hverken international ret eller i retsplejeloven, herunder reglerne om tredjemandsedition, der kan tvinge det britiske forsvarsministerium til at udlevere oplysningerne.

Hvorvidt britiske dokumenter kan fremlægges i anden form end allerede fremlagt, beror derfor udelukkende på velvilje fra det britiske forsvarsministerium. Der henvises i den forbindelse til opfordring (J) i processkrift N, side 5, samt det i processkrift N, side 7, anførte om, hvorvidt advokat Harlangs hidtidige håndtering af den britiske fortrolighedsklausul (bilag CZ) kan antages at få konsekvenser for, hvilke dokumenter det britiske forsvarsministerium vil medvirke til at udlevere.

Under henvisning til de udleverede kontaktoplysninger til det britiske forsvarsministerium i sagsøgtes brev af 21. februar 2017 og sagsøgtes opfordring (J) i processkrift N, opfordres (K) sagsøgerne til at oplyse, om og i givet hvordan, de har gjort brug af disse oplysninger.

For så vidt angår det anførte i sagsøgernes processkrift 17, side 4-11, bemærkes, at hverken EMRK eller FN's Torturkonvention kan føre til et andet resultat i forhold til fortolkning og anvendelse af retsplejelovens § 169 i denne sag. Sagsøgte kan herudover i det hele henholde

sig det anførte i processkrift N, side 4, hvorefter der ikke er grundlag for en omvendt bevisbyrde i denne sag, jf. herved også Vestre Landsrets dom af 8. maj 2017 i sag V.L.B-0379-14, side 54, 5. afsnit.

2. SAGSØGERNES OPFORDRING (30)

Sagsøgerne anfører i processkrift 17, side 11, andet sidste afsnit, at det ikke med sikkerhed kan konstateres om sagens bilag CÅ er udarbejdet af det britiske eller danske militær. Hertil skal bemærkes, at det med al tydelighed fremgår af dokumentets overskrift ("*4 ARMD BDE ...*"), at der er tale om et britisk militærdokument.

Sagsøgerne opfordrer (30) på samme side i processkriftet sagsøgte til at fremlægge "*den danske rapport, i fuld læsbar form*". Sagsøgte antager, at der med den "danske rapport" henvises til den rapport, som den danske bataljon har udarbejdet efter operation Green Deserts gennemførelse.

Denne rapport (benævnt "Post Operation Report – OP Green Desert") er allerede fremlagt i sagen som sagens bilag 1B(05), hvortil der henvises.

Det skal i den forbindelse fremhæves, at det er sagsøgerne selv, der har fremlagt rapporten med stævningen af 24. oktober 2014. Der gøres endvidere opmærksom på, at sagsøgerne samtidig fremlagde "Daily Sitrep fra DANBN IRAQ til HOK" som sagens bilag 1B(4).

3. BEGÆRING OM OMGØRELSE AF EDITIONSPÅLÆG

Landsretten pålagde ved retsbog af 25. januar 2017 sagsøgte at eftersøge og fremlægge eventuelle yderligere dokumenter, der måtte være i sagsøgtes besiddelse, indeholdende oplysninger om det irakiske politis behandling af tilbageholdte, forholdene i irakiske fængsler og politistationer samt indrapporteringer fra dansk militærpersonel i perioden november 2004 til og med 2005.

Som anført i mit brev af 21. februar 2017 iværksatte sagsøgte på foranledning af landsrettens pålæg en sådan eftersøgning af yderligere dokumenter, der måtte være i sagsøgtes besiddelse indeholdende de ovenfor beskrevne oplysninger. Den anvendte fremgangsmåde ved søgningerne er udførligt beskrevet i dels Forsvarsministeriets notat (bilag DZ) og dels Værnsfælles Forsvarskommandos notat (bilag DÆ).

Forsvarsministeriet har ved sin søgning i egne arkiver fået et søgeresultat på 2.162 dokumenter. Af disse dokumenter vurderer Forsvarsministeriet, at 747 af dokumenterne ikke på forhånd kan udelukkes som værende irrelevante for editionspålægget, hvorfor en nærmere afklaring heraf forudsætter dels fremsøgning af de fysiske dokumenter og dels en fysisk gennemgang heraf.

Værnsfælles Forsvarskommando har ved sin søgning i egne arkiver indledningsvis fået et resultat på ca. 300.000 dokumenter. Ved en justering af søgekriterier har resultatet kunnet indsnævres til ca. 4.500 dokumenter. Af disse dokumenter vurderer Værnsfælles Forsvarskommando, at ca. 1.400 af dokumenterne ikke på forhånd kan udelukkes som værende irrelevante for editionspålægget, hvorfor en nærmere afklaring heraf forudsætter dels en fremsøgning af de fysiske dokumenter og dels en fysisk gennemgang heraf.

Tilsammen har Forsvarsministeriet og Værnsfælles Forsvarskommando dermed identificeret mere end 2.000 dokumenter, hvor afklaring af relevans for editionspålægget og sagens oplysning forudsætter en fysisk fremfindelse og en fysisk gennemgang af hvert enkelt af dokumenterne. En sådan gennemgang vil selvsagt kræve et meget betydeligt ressourcetræk.

Dette ressourcetræk vil efter sagsøgtes opfattelse ikke stå mål med resultatet af en fysisk gennemgang af hvert enkelt af dokumenterne, henset til de oplysninger og dokumenter, der allerede indgår i sagen.

Sagsøgerne har således for det første siden sagens anlæg i september 2011 fremsat mangfoldige aktindsigtsanmodninger og i den forbindelse fået udleveret et stort antal dokumenter. En lang række af disse dokumenter er, som tidligere beskrevet, blevet fremlagt i sagen af sagsøgte, fordi sagsøgerne ikke selv har taget initiativ til at fremlægge dem.

For det andet er alle kendte relevante svar på folketingsspørgsmål vedrørende operation Green Desert fremlagt i sagen som bilag BÆ-CY. Spørgsmålene er stillet i perioden fra den 16. december 2004 og frem til 16. juli 2013, og alle svar er afgivet under ministeransvar. Forsvarsministeriet er sindet herudover at undersøge, om der måtte være yderligere folketingsspørgsmål, der kan være af relevans for sagen, og som endnu ikke er fremlagt i sagen. I givet fald vil disse også blive fremlagt.

For det tredje vil der under hovedforhandlingen blive afgivet vidneforklaringer af daværende militærjurister, daværende embedsmænd i Forsvarsministeriet, daværende ambassadører og en række militærpolitifolk, herunder den daværende chef for det danske militærpoliti samt formegentlig mere end 50 soldater, der gjorde tjeneste på Hold 4 og deltog i Operation Green Desert. Vidneforklaringerne vil belyse, hvilken viden disse personer havde om det irakiske politis behandling af de tilbageholdte, forholdene i irakiske fængsler og politistationer samt indrapporteringer derom fra dansk militærpersonel i perioden november 2004 til og med 2005.

Hertil kommer, at hverken de danske soldater, militærjurister eller militærpolitiet havde et fast samarbejdsforhold med den irakiske enhed Tactical Support Unit (TSU), som efter det i sagen til dato oplyste var den irakiske enhed, som forestod håndteringen af frihedsberøvelser i forbindelse med operationen, og derfor ikke havde et indgående kendskab til enheden.

Derimod havde de britiske styrker og den internationale politiorganisation, IPA, en samarbejdsrelation med TSU, jf. bl.a. bilag DA.

Tilsvarende havde sagsøgte heller ikke et konkret kendskab til politistationen Al Jamiat, eftersom politistationen var beliggende i Basra og dermed ikke var blandt de politistationer, som den danske bataljon (DANBN) iht. sit mandat monitorerede. Begge dele vil blive dokumenteret under vidneforklaringerne.

Under disse omstændigheder, hvor sagens faktiske omstændigheder i høj grad allerede er blevet belyst ved de fremlagte militære dokumenter og folketingsvar, og vil blive yderligere belyst gennem vidneforklaringerne, er det sagsøgtes opfattelse, at omkostningerne ved en fysisk gennemgang af de mere end 2.000 dokumenter ikke vil stå mål med resultatet af denne gennemgang.

Sagsøgte skal derfor anmode landsretten om at omgøre editionspålægget, jf. retsplejelovens § 222, således at temaet belyses ved vidneforklaringer under hovedforhandlingen.

Såfremt landsretten måtte ønske ovenstående belyst yderligere eller i øvrigt finder afholdelse af et forberedende retsmøde hensigtsmæssigt, før man træffer afgørelse derom, medvirker sagsøgte gerne dertil. Sagsøgte vil da bl.a. kunne redegøre nærmere for de spørgsmål, som sagsøgte forventer at kunne dokumentere ved vidneforklaringer.

Dokumenter,

som påberåbes:

Bilag DZ: Forsvarsministeriets notat

Bilag DÆ: Værnsfælles Forsvarskommandos notat af 9. juni 2017

København, den 5. juli 2017

Kammeradvokaten

v/Peter Biering

– Partner, Advokat (H)